

LEGO demonstrációs segédeszközöket alkalmazó pedagógiai jó gyakorlatok és módszerek tapasztalatainak felhasználása a keresztntantervi kompetenciák és a természettudományos oktatás fejlesztésére.

TÁMOP-3.1.15-14-2014-0001

Kedvezményezett: Informatikai, Távközlési és Elektronikai Vállalkozások Szövetsége

A FOGLALKOZÁS ADATAI:

SZERZŐ	Vindics Dóra
A FOGLALKOZÁS CÍME	Színérzékelés
A FOGLALKOZÁS RÖVID LEÍRÁSA	A foglalkozás elején megtanuljuk, hogyan kell a robot színérzékelőjét használni. Közös megoldunk két feladatot, ahol célszerű a robot színszenzorát használni. Ezután a tanulóknak lehetőségük van arra, hogy egy pályán a saját ötleteik alapján gyűjtsenek össze minél több kincset.
A FOGLALKOZÁS BŐVEBB LEÍRÁSA	<p>A foglalkozás elsődleges célja, hogy a tanulók megismerkedjenek a robot színszenzorának használatával.</p> <p>Gyakorolják a robot irányítását önálló feladatmegoldás közben.</p> <p>Továbbá célja a foglalkozásnak, hogy a tanulók csoportban dolgozzanak, meghallgassák egymás ötleteit a megoldandó problémáról.</p> <p>A foglalkozás céljának eléréséhez a következő tevékenységeket végezzük el:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Robot mozgatása piros vonalig 2. Robot mozgatása harmadik piros vonalig 3. Robot mozgatása piros színnel határolt téglalapon belül 4. Kincsvadászat 5. Otthoni feladat <p>A foglalkozás végére a tanulók tapasztalatot szereznek abban, hogy milyen az, amikor adott feladatra önállóan kell megoldásokat keresniük.</p>
IDŐTARTAM	45 perc
AJÁNLOTT KOROSZTÁLY	7-8., 9-10. évfolyam

LEGO demonstrációs segédeszközök alkalmazó pedagógiai jó gyakorlatok és módszerek tapasztalatainak felhasználása a keresttantervi kompetenciák és a természettudományos oktatás fejlesztésére.

TÁMOP-3.1.15-14-2014-0001

Kedvezményezett: Informatikai, Távközlési és Elektronikai Vállalkozások Szövetsége

KERETTANTERVI KAPCSOLÓDÁS

- ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK

Informatika

„A robotika alapjainak megismerése, egyszerű vezérlési problémák megoldása.”

„Robotvezérlési, grafikai feladatok megoldása fejlesztőrendszerrel.”

„Robotvezérlési alapfogalmak.”

„Adott feladat megoldásához algoritmusok tervezése, végrehajtása”

„Algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján.”

KERESZTTANTERVI KAPCSOLATOK

- ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK

A KOMPETENCIAFEJLESZTÉS FÓKUSZAI

- Matematikai kompetencia
- Természettudományos és technikai kompetencia
- Digitális kompetencia
- Szociális és állampolgári kompetencia
- Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

FEJLESZTÉSI TERÜLETEK

- Az önismeret és társas kultúra fejlesztése
- Pályaorientáció

TARTALMI KERESŐ KIFEJEZÉSE

robot
programozás
irányítás
ciklus
szenzor
színszenzor

LEGO demonstrációs segédeszközöket alkalmazó pedagógiai jó gyakorlatok és módszerek tapasztalatainak felhasználása a keresttantervi kompetenciák és a természettudományos oktatás fejlesztésére.

TÁMOP-3.1.15-14-2014-0001

Kedvezményezett: Informatikai, Távközlési és Elektronikai Vállalkozások Szövetsége

ESZKÖZ IGÉNY

számítógép (3 fős tanulócsoportonként) – LEGO MindStorms EV3 fejlesztői környezet

LEGO MindStorms EV3 robot összerakva a robothoz tartozó útmutató alapján. A robot elején legyen két fix „kar”, aminek segítségével el tud tolni tárgyakat. Egy robottal is meg lehet oldani, legjobb, ha minden tanulócsoportnak van egy.

1 db tanári gép

1 db projektor

színes szigetelőszalag

mérőszalag

szögmérő

ELŐZETES TANÁRI ISMERETEK

A foglalkozás megtartásához a tanárnak ismernie kell a LEGO MindStorms EV3 robot irányításának alapjait, vezérlési szerkezeteinek működését, és a színszenzor használatát. A szükséges ismeretek megszerzéséhez ajánlott tartalmak: mellékletben található a link a könyvhöz, ebből a 2., 3., 4., 5.1, 6. fejezetek.

ELŐZETES TANULÓI ISMERETEK

EV3 robot irányításának alapjai (egyenes mozgás, fordulás)
Ciklusok használata

EGYÉB TÉR- ÉS IDŐSZERVEZÉSSEL KAPCSOLATOS JAVASLATOK

A foglalkozáson három különböző pályára van szükség. ezeket célszerű három különálló nagyobb lapra, vagy a padlóra felragasztani, hogy egyszerre lehessen használni őket.

MEGVALÓSÍTÁS TAPASZTALATAI

LEGO demonstrációs segédeszközöket alkalmazó pedagógiai jó gyakorlatok és módszerek tapasztalatainak felhasználása a keresztntantervi kompetenciák és a természettudományos oktatás fejlesztésére.

TÁMOP-3.1.15-14-2014-0001

Kedvezményezett: Informatikai, Távközlési és Elektronikai Vállalkozások Szövetsége

A FOGLALKOZÁS LEÍRÁSA:

[A foglalkozás leírásában a tevékenység leírását megelőzheti és követheti olyan tájékoztatás (⚠-al jelölt), amely a tanár figyelmét hívja fel valamire a tevékenység kapcsán, esetleg kiegészítésként tippeket, javaslatokat tartalmaz.]

I. TANÓRA

1. ROBOT MOZGATÁSA PIROS SZÍNIG - CSOPORTOS TANULÓI MUNKA TANÁRI ELŐADÁS NYOMÁN [5 PERC]

A robotra óra előtt töltsük rá a kész programokat, hogy be tudjuk mutatni, hogyan kell működnie a programnak.

Ellenőrizzük, hogy a színszenzor a 3-as portra van-e csatlakoztatva!

Szükséges egy piros vonal. Például földre ragasztva szigetelő szalaggal. (Piros helyett lehet más színt is használni, én azt tapasztaltam, hogy a feketét és a zöldet néha összekeveri a robot. Érdeemes olyan helyen dolgozni, ami felülről jól megvilágított.)

Az első bemutatásnál több helyről is indítsuk el a robotot, hogy érzékelhető legyen, hogy a piros vonalnál áll meg, és nem valamennyi centimétert, vagy motorfordulatot mozog.

Program képe: 1.1 melléklet

Ismertetjük az óra témáját: a robot színszenzorának használatáról lesz szó.

Indítsuk el a tanulókkal közösen a fejlesztőkörnyezetet, és nyissunk új projektet.

Mutassuk be az első feladatot a robottal: a robot bárhonnán indulhat, és amikor eléri a piros csíkot, akkor megáll.

Ezt a programot fogjuk először elkészíteni a tanulókkal közösen.

Állítsuk be, hogy a robot indítás után folyamatosan mozogjon előre, majd a narancsszínű „Flow Control” csoportból válasszuk ki a „Wait” blokkot. Állítsuk be a „Color Sensor – Compare – Color” módot. Ezután állítsuk le a robot motorjait.

Próbáljuk ki a programot, indítsuk el több helyről is a robotot, hogy bemutassuk, hogy nem csak egy pontból működik megfelelően.

Beszélgünk meg a tanulókkal, hogy mit kellene ahhoz átállítani, hogy ne a piros csíkiig mozogjon a robot, hanem például a kékig.

TIPP: kitérhetünk arra is, hogy ugyanilyen elven nem csak színig tudunk mozogni, hanem például amíg benyomódik a nyomásérzékelő, vagy az ultrahangszenzor 10 cm-nél közelebb érzékel tárgyakat.

LEGO demonstrációs segédeszközök alkalmazó pedagógiai jó gyakorlatok és módszerek tapasztalatainak felhasználása a keresztntantervi kompetenciák és a természettudományos oktatás fejlesztésére.

TÁMOP-3.1.15-14-2014-0001

Kedvezményezett: Informatikai, Távközlési és Elektronikai Vállalkozások Szövetsége

TIPP: ha a tanulók már ismerik a ciklus blokk használatát, megbeszélhetjük, hogy „Wait” blokk helyett ciklust is használhatunk, itt is be lehet állítani, hogy a mozgás addig tartson, míg a robot színérzékelője pirosat érzékel. (1.2 melléklet)

2. ROBOT MOZGATÁSA HARMADIK PIROS VONALIG - CSOPORTOS TANULÓI MUNKA TANÁRI ELŐADÁS NYOMÁN [7 PERC]

Szükséges legalább három piros vonal, egymás után felragasztva egy fehér felületre. (Ha nem fehér felületre ragasztjuk, akkor értelemszerűen át kell írni a programot, hogy ne fehér színt akarjon érzékelni a robot.)

A vonalak lehetnek különböző vastagságúak is.

Példa: 2.1 melléklet

Az első megoldás, amit meg fogunk írni, nem fog jól működni, de érdemes ezt is bemutatni, hogy a diákok lássák, hogy miért nem jó ez a módszer.

A HIBÁS program képe: Program képe: 2.2 melléklet, jó program képe: 2.3 melléklet

Ismertessük a következő feladatot: ne az első piros csíknál álljon meg a robot, hanem a harmadiknál!

Kérdezzük meg a diákokat, hogy miben kell változtatni ezen a programon, hogy a második feladatot tudjuk megoldani vele. Valószínűleg lesz olyan válasz, hogy az előző programot kell háromszor megismételni. Írjuk meg ez alapján a programot, és próbáljuk ki. Az eredmény az lesz, hogy a robot az első piros csíknál meg fog állni.

Beszéljük meg, hogy mi az oka a problémának: a robot megtalálja az első csíkot, és tovább indulna, de mivel pirosat lát, újból megáll, majd ezt még egyszer ismétli.

Tehát úgy kellene módosítani a programon, hogy miután piros színt talált, menjen addig, amíg fehéret érzékel, majd utána keressen ismét pirosat. Ilyenkor már nem kell minden színérzékelés után leállítani a robotot, mozoghat folyamatosan.

Írjuk meg a programot, majd próbáljuk ki.

TIPP: használhatunk ciklust is az ismétléshez. (2.4 melléklet) Ilyenkor azt kell megbeszélni, hogyha a piros és fehér érzékelés van egy ciklusban, akkor nem a harmadik piros vonalnál áll meg a robot, hanem a harmadik piros után az első fehérenél. Általában ez a megoldás is megfelelő a gyakorlatban, de megírhatjuk a programot úgy is, hogy eggyel kevesebbszer ismétlünk, majd elmegyünk a következő piros vonalig. (2.5 melléklet)

3. ROBOT MOZGATÁSA PIROS SZÍNNEEL HATÁROLT TÉGLALAPON BELÜL - CSOPORTOS MUNKA [8 PERC]

Szükséges egy nagyjából téglalap alakú terület, piros vonallal szegélyezve. Példa: 3.1 melléklet

Egy lehetséges megoldás képe: 3.2 melléklet

Ismertessük feladatot: a robot mozogjon folyamatosan egy piros csíkkal határolt téglalapon belül. Nem kell az egész robotnak mindig a vonalon belül lennie, elég csak részben bent lennie.

Mielőtt programozni kezdünk, beszéljük meg, hogy van-e valakinek ötlete arra, hogy hogyan oldjuk meg a problémát. Többféle jó megoldás is lehetséges.

Ha senkinek nincs ötlete, akkor mondjuk el a következő verziót: a robot folyamatosan mozogjon, míg el nem éri a piros vonalat, ezután forduljon nagyjából kilencven fokot, és ezt ismétlje a végtelenségig.

A tanulók nyissanak új alprogramot a projekten belül. A programhoz semmilyen új blokk nem kell, a tanulók az előző ötlet (vagy saját ötlet) alapján írják meg önállóan a programot, és teszteljk, hogy működik-e.

TIPP: ha egy csoportnak kész a programja, akkor elkezdhetik a következő feladatot.

4. KINCSDVÁDÁSZAT – CSOPORTOS MUNKA [20 PERC]

Szükséges egy pálya, nagyjából 4-5 tárggyal, amit a robot össze tud gyűjteni. A tárgyak körül a talajra legyen leragasztva színes szigetelőszalag. Példa: 4.1 és 4.2 mellékletek

Legyen kijelölve a pályán egy bázis is, ahonnan a robotnak indulnia kell.

A csoportok bárhogyan dolgozhatnak, nem kötelező a színérzékelést használniuk. Gondoskodjunk róla, hogy legyen mérőszalag, illetve szögmérő, hátha valaki mérni szeretne.

Bemutatjuk a pályát a diákoknak. A feladat, hogy a robottal összegyűjtsék a kezdőpontra a pályán elhelyezett „kincseket”.

A tanulók, miközben írják a programot, folyamatosan teszteljk a munkájukat.

Ha egy csoport készen van, mérjük le, hogy a robot mennyi idő alatt tudja megcsinálni a pályát.

TIPP: ha van elég LEGO, a tanulók építhetnek plusz karokat is a robotra, ha szükségesnek látják.

LEGO demonstrációs segédeszközök alkalmazó pedagógiai jó gyakorlatok és módszerek tapasztalatainak felhasználása a keresttantervi kompetenciák és a természettudományos oktatás fejlesztésére.

TÁMOP-3.1.15-14-2014-0001

Kedvezményezett: Informatikai, Távközlési és Elektronikai Vállalkozások Szövetsége

5. OTTHONI FELADAT [5 PERC]

A házi feladat a következő: A 3. pontban szereplő példa alapján írjanak olyan programot, amivel a robot egy szobában tud közlekedni, anélkül, hogy valaminek nekimenne. Ehhez az ultrahang szenzort kell használni.

LEGO demonstrációs segédeszközöket alkalmazó pedagógiai jó gyakorlatok és módszerek tapasztalatainak felhasználása a keresztntantervi kompetenciák és a természettudományos oktatás fejlesztésére.

TÁMOP-3.1.15-14-2014-0001

Kedvezményezett: Informatikai, Távközlési és Elektronikai Vállalkozások Szövetsége

MELLÉKLETEK

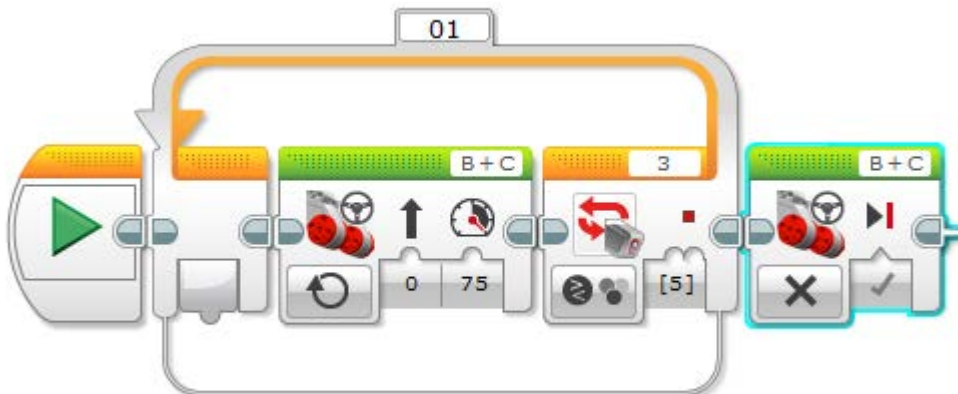
KÖNYV LINKJE:

[HTTP://DOWNLOAD.NI.COM/PUB/BRANCHES/EE/2014/ACADEMIC/KISS_ROBERT_A_MINDSTORMS_EV3_ROBOTOK_PROGRAMOZASANAK_ALAPJAI.PDF](http://download.ni.com/pub/branches/EE/2014/academic/kiss_robert_a_mindstorms_ev3_robotok_programozasanak_alapjai.pdf)

1.1 Piros színig mozog „Wait” blokkal:

1.2 Piros színig mozog „Loop” blokkal:

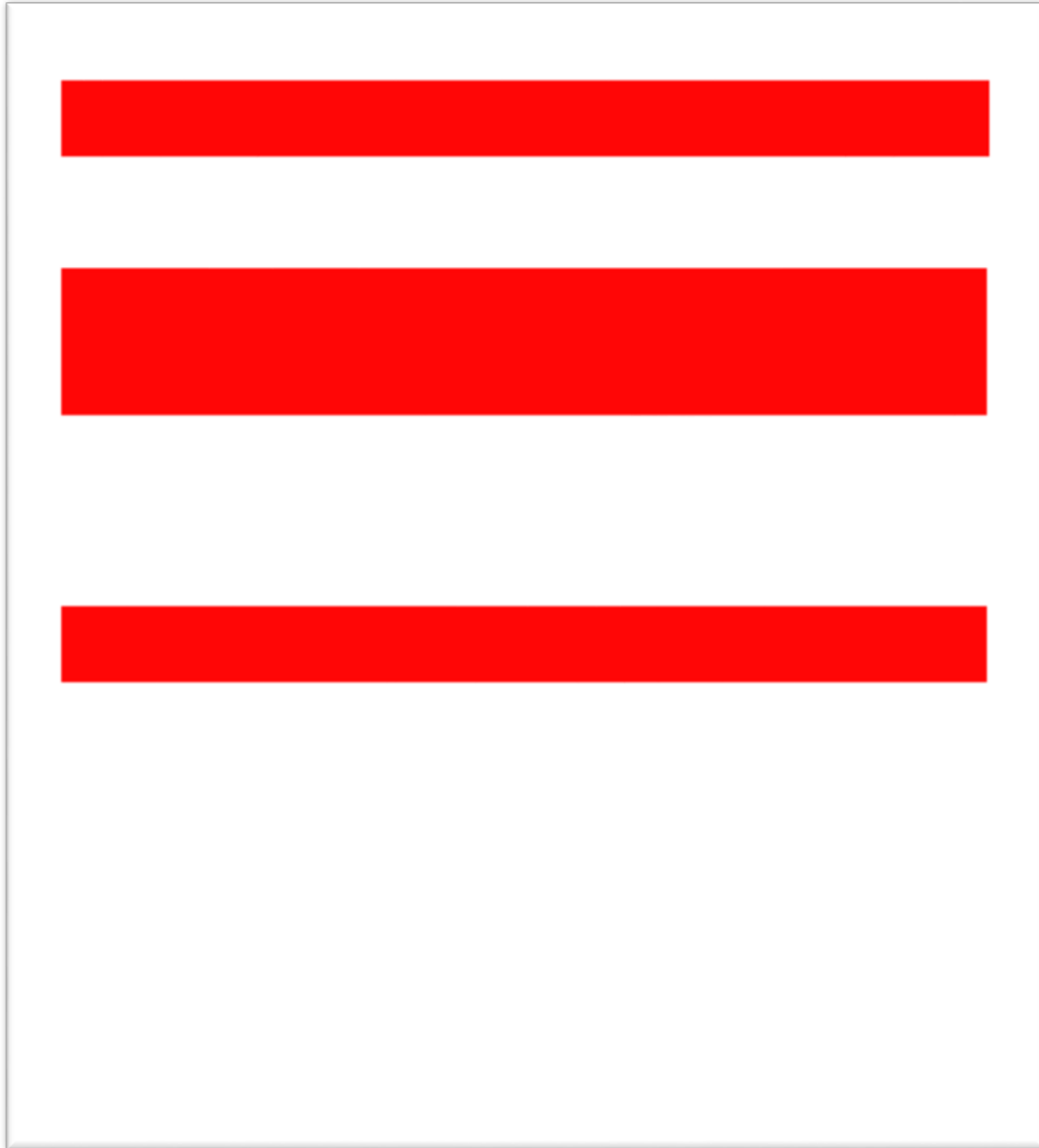
LEGO demonstrációs segédeszközöket alkalmazó pedagógiai jó gyakorlatok és módszerek tapasztalatainak felhasználása a kereszttantervi kompetenciák és a természettudományos oktatás fejlesztésére.

TÁMOP-3.1.15-14-2014-0001

Kedvezményezett: Informatikai, Távközlési és Elektronikai Vállalkozások Szövetsége

2.1 Példa a második feladathoz:

LEGO demonstrációs segédeszközök alkalmazó pedagógiai jó gyakorlatok és módszerek tapasztalatainak felhasználása a kereszttantervi kompetenciák és a természettudományos oktatás fejlesztésére.

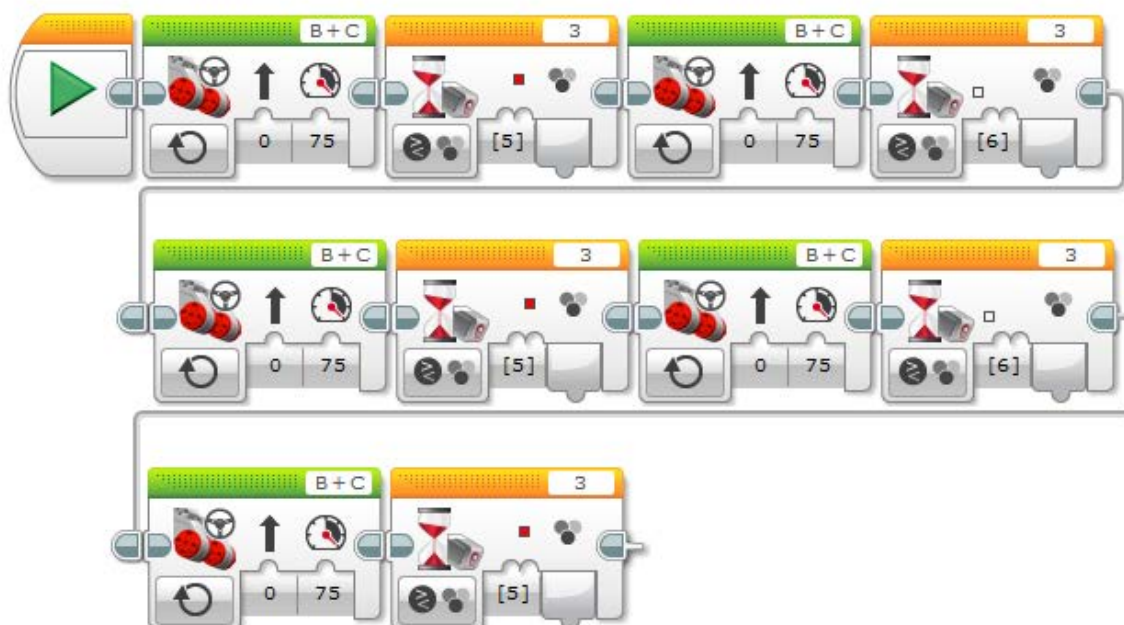
TÁMOP-3.1.15-14-2014-0001

Kedvezményezett: Informatikai, Távközlési és Elektronikai Vállalkozások Szövetsége

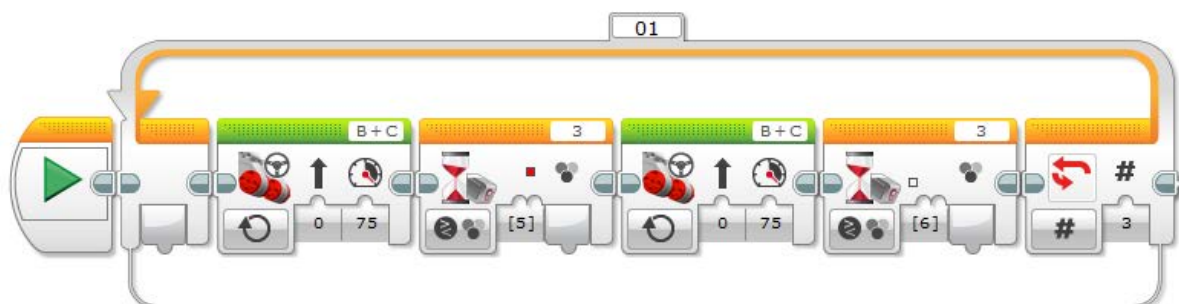
2.2 Harmadik piros vonalnál megáll - HIBÁS változat

2.3 Harmadik piros vonalnál megáll

2.4 Harmadik piros vonal utáni első fehérenél megáll

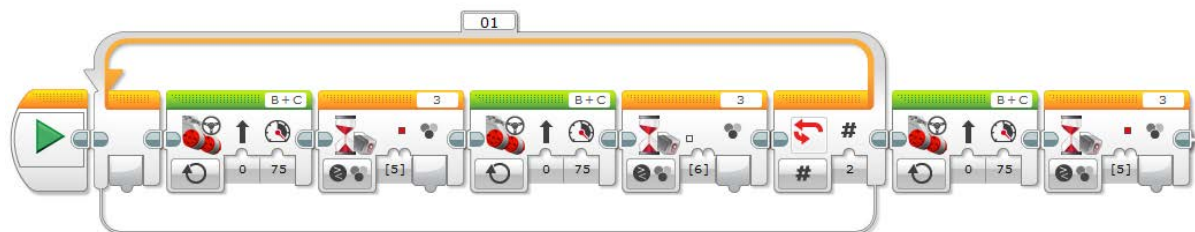
LEGO demonstrációs segédeszközöket alkalmazó pedagógiai jó gyakorlatok és módszerek tapasztalatainak felhasználása a kereszttantervi kompetenciák és a természettudományos oktatás fejlesztésére.

TÁMOP-3.1.15-14-2014-0001

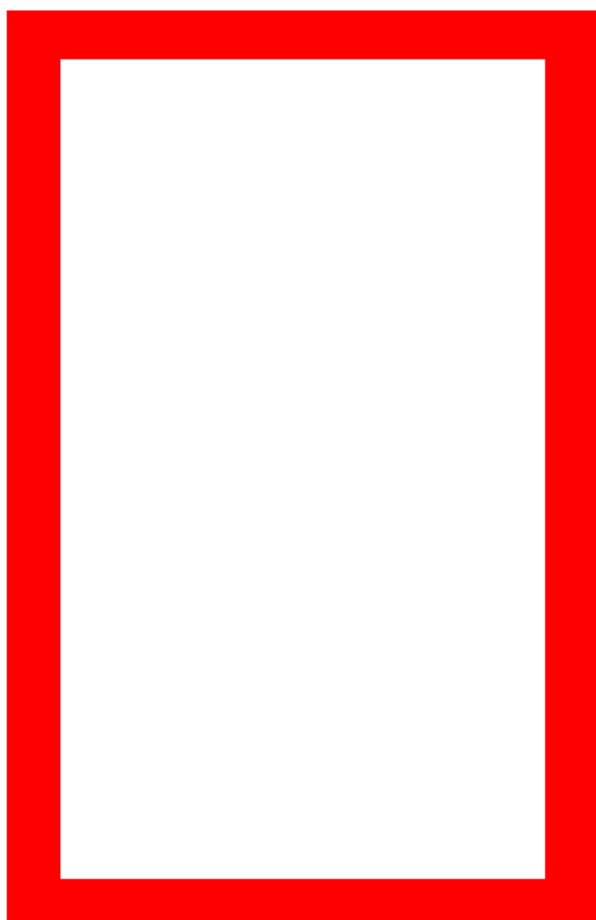
Kedvezményezett: Informatikai, Távközlési és Elektronikai Vállalkozások Szövetsége

2.5 Harmadik piros vonalnál megáll, ismétléssel

3.1 Példa a harmadik feladathoz

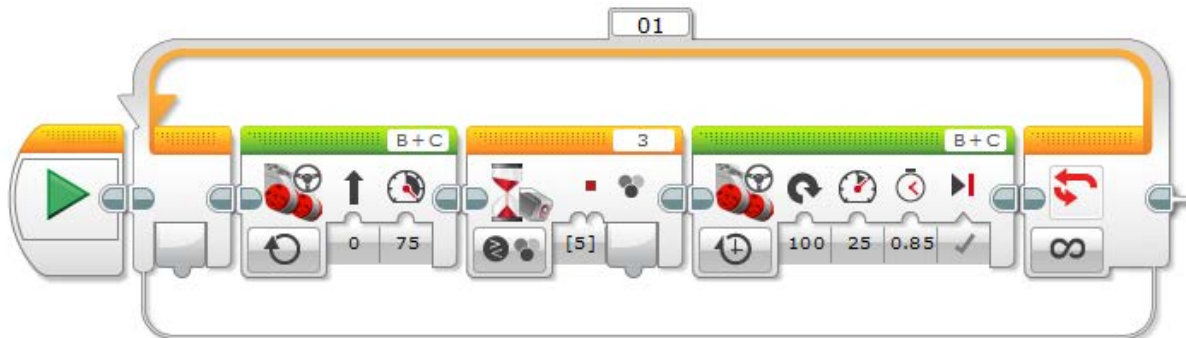
LEGO demonstrációs segédeszközöket alkalmazó pedagógiai jó gyakorlatok és módszerek tapasztalatainak felhasználása a keresztтанtervi kompetenciák és a természettudományos oktatás fejlesztésére.

TÁMOP-3.1.15-14-2014-0001

Kedvezményezett: Informatikai, Távközlési és Elektronikai Vállalkozások Szövetsége

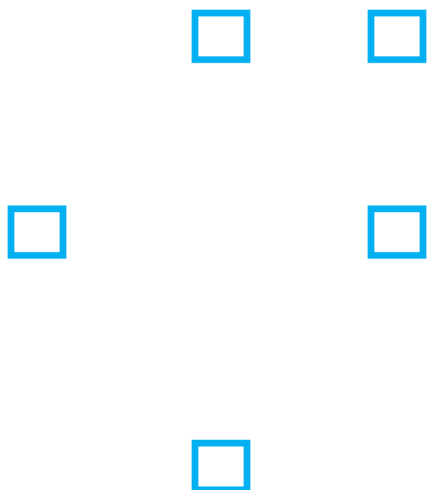

3.2 Téglalapon belül mozgó robot

4.1 Példa egy lehetséges elrendezésre

BÁZIS

LEGO demonstrációs segédeszközök alkalmazó pedagógiai jó gyakorlatok és módszerek tapasztalatainak felhasználása a keresttantervi kompetenciák és a természettudományos oktatás fejlesztésére.

TÁMOP-3.1.15-14-2014-0001

Kedvezményezett: Informatikai, Távközlési és Elektronikai Vállalkozások Szövetsége

4.2 Példa a tárgy elhelyezésére

